

LYCKSELE
KOMMUN
LIKSIJUN KOMMUVDNA

Skolutredning 2020

Ny skolstruktur från och med läsåret 2021-2022

Datum: 2020-02-21

Ansvarig: Allmänna beredningen

Innehåll

Uppdraget	4
Beskrivning av processen	4
Skolans uppdrag	5
Skollagen 1 kap 4 § om Syfte med den svenska skolan:.....	5
Skollagens 1 kap 5 § om Utformningen av utbildningen:	5
Skollagen 1 kap 8 § om Lika tillgång till utbildning:	5
Skollagen 1 kap 9 §:.....	6
Barnkonventionen och skollagen:	6
Befolkningsutveckling.....	6
Nuvarande skolstruktur.....	7
Grundskola	7
Förskola	8
Lokaler	8
Furuviksskolan	9
Hedlunda skola	10
Norrängsskolan.....	10
Forsdalaskolan.....	10
Ruskele skola.....	10
Kristinebergsskolan	10
Umgransele skola	11
Knaftenskolan.....	11
Södermalmsskolan	11
Finnbacksskolan år 7-9	11
Ekonomi.....	12
Skolskjuts.....	12
Kommentar till aktuell skolstruktur	13
Analys av nuvarande skolstruktur, styrkor, svagheter, hot, utmaningar (SWOT).....	14
Styrkor (interna)	14
Svagheter (interna).....	14
Hot (externa)	14
Utmaningar (externa).....	14
Tidigare beslut på området i Lycksele kommun.....	14

Kommentar till beslutet 2016	16
Kompetensförsörjning till skolan	17
Lärarlegitimation	17
Behörighet Lycksele.....	17
Svårigheterna att rekrytera utbildade förskollärare och lärare	17
Underlag från medborgardialoger	17
Förskolans och skolans betydelse för orten	18
Undervisningens kvalitet.....	18
Relation stad - landsbygd	18
Ny skolstruktur	19
Vägande skäl för beslut om ny skolstruktur	19
Konsekvenser	19
Elevperspektivet.....	19
Restid till- och från skolan	20
Vårdnadshavare	20
Skollagens krav	20
Kvarvarande skolor.....	20
Personal.....	20
Ekonomi.....	21
Avvecklade skollokaler	21
Land-stad	21
Förskola	21

Allmänna beredningen har på uppdrag från Kommunfullmäktige tillsatt en utredning som under hösten 2019 arbetat med att ta fram förslag på ny skolstruktur. Utredningen har letts av Eric Lundström, enhetschef för Samhällsplanering i Lycksele kommun och Tobias Thomson, strateg utbildning/kompetensförsörjning Region Västerbotten. Fortlöpande har avstämning skett mellan dessa tjänstepersoner och den Allmänna beredningen. Fortlöpande information har också getts till Utbildningsnämnd, för- och grundskolans ledningsgrupp och till den centrala kommunledningsgruppen.

Uppdraget

Beslut

Kommunfullmäktige uppdrar till allmänna beredningen att utreda skolorganisation från och med 2021/2022 avseende för- och grundskola.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning har kommunfullmäktiges presidium det övergripande och samordnande ansvaret för fullmäktige beredningarnas arbete. Fullmäktigeberedningarna ska ha tillgång till sekreterare och resurser i övrigt för att fullgöra sina uppgifter.

Utbildningsnämnden har 2019-04-10 § 40 överlämnat ärendet till kommunstyrelsen för att tolka kommunfullmäktiges beslut från 2016-10-31 § 97 om den nya skolorganisationen ska gälla från och med läsåret 2020/2021 eller 2021/2022.

Kommunstyrelsen har 2019-06-04 § 88 beslutat att den nya skolorganisationen ska gälla från och med läsåret 2021/2022 och föreslagit att fullmäktiges presidium ska uppdrar till allmänna beredningen att utreda framtida skolorganisation för- och grundskola utifrån kommunstyrelsens tolkning.

Beskrivning av processen

En bärande tanke i utredningen är att arbetet med förslaget på ny skolstruktur ska präglas av öppenhet. Arbetet inleddes med insamling av synpunkter i samband med att den Allmänna beredningen genomförde en rad medborgardialoger. Under hösten 2019 har det här dokumentet arbetats fram och nedan presenteras aktuella datum där förslaget ska avhandlas i olika kommunala och politiska instanser.

- 13 januari 2020, återkoppling kring förslag i kommunens centrala ledningsgrupp.
- 14 januari 2020, återkoppling kring förslag i för- och grundskolans ledningsgrupp.
- 14 januari 2020, information till Kommunstyrelsens arbetsutskott.
- 20 januari 2020, återkoppling till Allmänna beredningen utifrån ovanstående tre instanser. Allmänna beredningen justerar eventuellt förslag eller underlag utifrån inkomna synpunkter.
- 30 januari 2020, utredningen presenteras i Utbildningsnämndens arbetsutskott.
- 4 februari 2020, information till Kommunstyrelsen.
- 11 februari 2020, samverkan på verksamhetsnivå (Utbildningsnämnden).
- 18 februari 2020, utredningen presenteras i Utbildningsnämnden > yttrande inför samråd
- 21 februari 2020, presentation för Allmänna beredningen av samrådshandling > beslut om samråd.
- **21 februari – 3 mars 2020, utredningen läggs ut publikt för samråd.**

- 4-7 mars 2020, återkoppling från publikt samråd till central ledningsgrupp.
- 9 mars 2020, återkoppling från publikt samråd till Allmänna beredningen
- 9 -30 mars 2020, förankring i respektive partigrupp.
- 10 mars 2020, återkoppling från publikt samråd till för- och grundskolans ledningsgrupp.
- 17 mars 2020, information till Kommunstyrelsens arbetsutskott.
- 19 mars 2020, information till Utbildningsnämndens arbetsutskott.
- 30 mars 2020, Allmänna beredningen
- 2 april 2020, information till Utbildningsnämnden.
- 15 april 2020, beslut om förslag i Allmänna beredningen.
- 30 april 2020, förslag presenteras i Utbildningsnämndens arbetsutskott.
- 19 maj 2020, slutligt förslag presenteras i Kommunstyrelsens arbetsutskott > beslut.
- 20 maj 2020, samverkan på verksamhetsnivå (UN).
- 28 maj 2020, central samverkan.
- 2 juni 2020, förslaget presenteras i Kommunstyrelsen > beslut.
- 22 juni 2020, förslaget presenteras i Kommunfullmäktige > beslut om ny skolorganisation.

Skolans uppdrag

Den svenska skollagen (2010:800) grundar sig på Förenta Nationernas barnkonvention. Skollagen reglerar utbildningsväsendets uppdrag. Riksdagen har tagit beslut om att barnkonventionen ska bli svensk lag från den 1 januari 2020. Den lagtext som direkt berör uppdraget sammanfattas nedan.

Skollagen 1 kap 4 § om Syfte med den svenska skolan:

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsfulla individer och medborgare”.

Skollagens 1 kap 5 § om Utformningen av utbildningen:

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets ocränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Skollagen 1 kap 8 § om Lika tillgång till utbildning:

Alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i denna lag.

Skollagen 1 kap 9 §:

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

Barnkonventionen och skollagen:

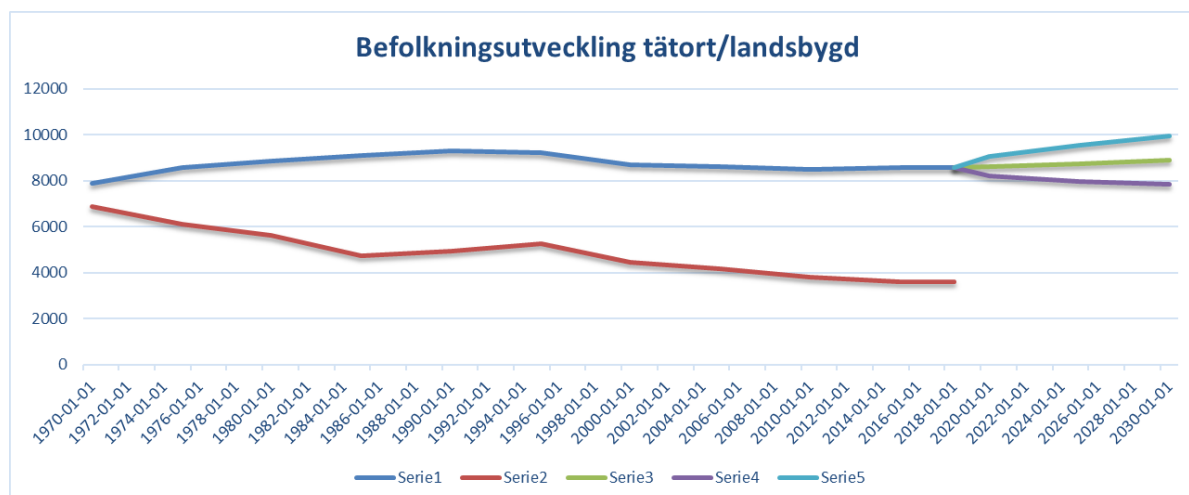
Utgångspunkten är att lagstiftarna har tagit hänsyn till barnkonventionen i utformningen av skollagen. Den svenska skollagen anses vila tungt på barnkonventionen när det gäller barns rättigheter samt vuxnas skyldigheter gentemot barnen. I och med att barnkonventionen nu blir lag kommer det förmodligen att ske vissa justeringar av skollagens tillämpning men det är för tillfället för tidigt att säga på vilka områden och på vilka sätt.

Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen i Lycksele kommun har varit negativ sedan slutet av 1960-talet. År 1970 hade kommunen 14769 invånare, av dessa bodde 7879 i Lycksele tätort och 6890 utanför tätorten. År 2018 var motsvarande befolkningstal 12228 personer totalt, 8572 personer i tätort och 3606 personer utanför tätort. Tabell nedan som visar den totala befolkningen i Lycksele kommun samt andelen som bodde i respektive utanför tätorten med tio års intervall. Det kan snabbt konstateras att medan befolkningsutvecklingen varit marginellt positiv i tätorten har befolkningsunderlaget utanför tätorten nära nog halverats under perioden mellan 1970 och 2018.

	1970	1980	1990	2000	2010	2018
Lycksele kommun	14 769	14 493	14 177	13 058	12 376	12 228
Lycksele tätort	7 879	8 856	9 310	8 692	8 513	8 572
Utanför tätorten	6 890	5 637	4 867	4 366	3 863	3 656

Utvecklingen i Lycksele kommun och följer utvecklingen i länet och landet i stort där allt färre bor i områden utanför tätorterna. Den negativa befolkningsutvecklingen totalt för Lycksele följer utvecklingen i mindre kommuner i landet och länet. Urbaniseringstrenden är tydlig både inom kommunen och i flyttmönster från kommunen. Diagrammet på nästa sida visar befolkningsutvecklingen under perioden 1970-2018 i Lycksele kommuns tätort respektive utanför tätorten, det visar också en prognos för framtiden med olika scenarier för tätorten.

Nuvarande skolstruktur

För att förstå framtidens utmaningar behöver man ofta se både till historiska faktorer och nuvarande situation. Nedan följer en kortfattad beskrivning av kommunens aktuella skolstruktur.

Grundskola

I kommunen finns 10 grundskolor. I tabellen nedan redovisas de olika skolorna med struktur, elevantal, antal heltidstjänster, antal lärartjänster samt framskrivet elevantal baserat på idag kända faktorer. Framskrivningen för 2026 avser ett scenario där samtliga barn väljer att gå i skolan i sitt upptagningsområde. I och med skolvalet finns en rörlighet mellan skolorna i tätorten samt en rörlighet där barn från upptagningsområden utanför tätorten går i skolor i Lycksele tätort.

Skola	Årskurser	Elevantal	Heltidstjänster	Lärartjänster	Elevantal 2026
Finnbackskolan	7-9 (fördelat på 15 klasser)	344	45,12	36,99	425
Forsdalaskolan	F-6 (14 klasser) och sarskola	312 F-6, 18 sarskola	34,27	19,25	312 i F-6
Furuviksskolan	F-6	142	17,17	8,67	129
Hedlunda skola	F-6	50	4,66	2,66	60
Knaftens skola	F-3	21	1,81	1,01	24
Kristinebergsskolan	F-3	14	1,55	1,26	13
Norrängsskolan	F-6	303	35,7	18,56	324
Rusksele skola	F-2	10	1	0,82	13
Södermalmsskolan	F-6	143	20,01	11,69	118
Umgransele skola	F-3	10	2,23	1,22	22

1. Ur siffror lämnade till SCB 191015: Innefattar lärare, förskollärare och övrig personal i förskoleklass, assistenter och mentorer i olika former.

2. Siffrorna för 2026 avser ett scenario där alla barn väljer att gå på skolan i sitt upptagningsområde, med andra ord nollrörlighet. I själva verket gör det aktiva valet att det förmodligen kommer att se lite annorlunda ut. Till exempel är det högst troligt att Furuvik kommer att ha fler elever 2026, då barn som gått språkförskola på Furuvik i allmänhet väljer att fortsätta på Furuviksskolan, även om de bor någon annanstans. Rent historiskt är det också troligt att Norräng kommer att ha något färre elever 2026, medan Forsdala och Södermalm har något fler. Detta beror på att elever boende i centrala Lycksele, men inom Norrängs upptagningsområde, ibland väljer Forsdala/Södermalm på grund av närheten till hemmet.

Förskola

I kommunen finns 15 kommunala förskolor varav en också fungerar som OB-förskola. I tabellen nedan redovisas de olika förskolorna med struktur, antal barn, antal heltidstjänster, antal förskolelärare/barnskötare.

Förskola	Avdelningar	Antal barn tot	Heltidstjänster	Tj fskl/barnsk.
Ruskele förskola	2	27	6,1	6,1 bsk
Södermalms förskola	3	54	11,25	4 fskl, 7,25 bsk
Forsdala förskola	2	60 (29 dagtid, 31 i OB-förskola)	17,9	4 fskl, 13, 9 bsk
Furuviks förskola	4	66	15,65	6 fskl, 9,65 bsk
Umgransele förskola	1	17	3,75	0,75 fskl, 3 bsk
Kristinebergs förskola	1	11	3	1 fskl, 2 bsk
Hedlunda förskola	3	48	9,5	2 fskl, 7,5 bsk
Johan Skyttes förskola	10	146	34,7	6,15 fskl, 28,55 bsk
Jonsta	3	54	11+11 9,9	4,8 fskl, 5,1 bsk
Lövstugan	3	35	8	2 fskl, 6 bsk
Norrskenet	3	54	11	3 fskl, 8 bsk
Tigerhålan	1	17	2,25	0,95 fskl, 1,5 bsk
Villaryd	4	72	13,65	4,55 fskl, 9,1 barnskötare
Knaftens förskola	2	29	5,55	1 fskl, 4,55 bsk
Örträsk förskola	1	10	1,7	1 fskl, 0,7 bsk

1. I tätortens förskolor är barnantalet räknat utifrån det maxtak som finns. I själva verket kan det vara något fler/färre, beroende på höst/vår, och hur det generella trycket ser ut. I förskolorna utanför tätorten har vi inget tak på barnantalet (lokaler är till skillnad från i tätort inget problem här). För Knaften, Umgransele, Ruskele, Kristineberg och Örträsk redovisas förväntat barnantal nu under våren 2020. Det beräknade barnantalet för VT20 är relativt representativt för hur det sett under senare år, Knaften och Ruskele något högre.

Små skolenheters olika strukturer

Dagens struktur i de små skolenheterna bygger till största på praktiska lösningar för att kunna klara av det pedagogiska uppdraget inom ramen för den rådande resursfördelningsmodellen.

I Ruskele, den skola som idag använder F-2 strukturen, upplevs den som resurseffektiv och flexibel. Strukturen är relativt ny och det bedöms vara för tidigt för att på ett statistiskt säkerställt sätt kunna uttala sig om strukturen är bra eller mindre bra för eleven sett till undervisningsresultat. Det bör betonas att strukturen är resurseffektivare än F-3 strukturen men att det kan vara känsligt att byta skol- och lärmiljö mellan 2:a och 3:e årskurs, speciellt med hänsyn till att första kunskapsprovet genomförs i 3:e årskurs.

Umgransele, Kristineberg och Knaftens skolor har för närvarande strukturen F-3 vilket upplevs som övervägande positivt av de vårdnadshavare som utredningen haft kontakt med. Det bör dock tilläggas att merparten av vårdnadshavarna förordar en F-6 struktur som möjliggör för barnet att

stanna i den mindre skolenheten under en längre period utan att behöva byta skola mellan låg- och mellanstadiet. I och med att nya ämnen introduceras i tredje årskurs sker redan en successiv överflyttning till större skolenheter för att organisationen ska kunna klara av sitt uppdrag på ett så resurseffektivt sätt som möjligt. Med hänsyn till elevunderlag bedöms det inte vara möjligt att utöka varken Umgransele eller Kristinebergs skola, däremot bedömer den allmänna beredningen detta vara möjligt för Knaftens skola om man enbart ser till elevunderlag under framskrivningsperioden 2021-2026. Varken skolans förvaltningsorganisation eller den externe utredaren kan dock förorda det alternativet utifrån elev- eller pedagogiskt perspektiv.

Ett ytterligare alternativ för små skolenheter kan vara en F-4 struktur som innebär att små skolenheter utökas från F-2/F-3 till F-4. Den här typen av struktur förutsätter minst två lärare per liten skolenhet vilket skulle lösa ut upplevelsen av avsaknad kollegialt stöd bland lärarna på de små skolenheterna. Strukturen innebär dock ett mycket ineffektivt nyttjande av resurser eftersom fördelningen av resurser per elev blir ännu mer ojämn än den redan ojämna fördelning som dagens struktur innebär.

Lokaler

Utredningen har inte fokuserat på lokalfrågan och oavsett förslag om ändring av skolstrukturen som utredningen föreslår innebär inga omedelbara behov av justeringar av skollokaler. Vid eventuell avveckling av skolverksamhet förväntas lokalerna finnas kvar i kommunal ägo. Som regel finns bokförda värden kopplade till fastigheterna som behöver hanteras om fastigheten säljs eller rivs. Det bedöms vara svårt att hitta andra användningsområden för skollokaler inom ramen för kommunens övriga verksamhet.

En renovering av skollokaler, oavsett var inom kommunen, kostar mer än en rivning av fastigheten. Eftersom lokaler ofta samnyttjas mellan för- och grundskola kan det vara praktiskt svårt att riva fastigheten. Det mest kostnadseffektiva sättet att hantera en avvecklad skollokal bedöms vara kallställning eller försäljning av fastigheten för att därefter hyra in lokal efter behov från den nye ägaren till fastigheten.

Furuviksskolan

Prognosen visar på ett bibehållet elevantal under perioden fram till 2026.

Skolan har sju klassrum, ett stort rum som rymmer cirka 25 elever samt ett mindre klassrum används i dagsläget för gruppdelaingar på vissa lektioner. Övriga klassrum är i samma storlek där elevantalet ej varaktigt bör överstiga 20 elever. Förskoleklassen är på fritidshemmet Flamman. Det finns vissa utmaningar kopplade till om många elever med särskilda behov (primärs språkstörning) samtidigt ska gå på skolan samt till fritidshemmets lokaler.

Hedlunda skola

Prognosen visar på ett bibehållet eller svagt stigande elevantal under perioden fram till 2026. Hedlunda är ett attraktivt bostadsområde där det nu sker nyproduktion av bostäder samt viss generationsväxling.

Skolan har tre klassrum, två större och ett lite mindre. Skolan har så kallad B-form där uppdelning av klasserna sker enligt åk 1-3 och åk 4-6. Den enda förskoleklassen delar lokal med fritidshemmet. Det finns kommande utmaningar med nuvarande gruppindelning då elevgrupperna inom några år ser annorlunda ut, framtiden kan innebära andra indelningar än de nuvarande för att skapa förutsättningar för lärande och nyttja lokalerna på bästa sätt.

Norrängsskolan

Prognosen visar på ett bibehållet elevantal under perioden fram till 2026. Det kan eventuellt tillkomma fler elever i och med att centrala Lycksele ingår i Norrängsskolans upptagningsområde.

Skolan har 14 klassrum, rummen är av samma storlek där elevantalet ej varaktigt bör överstiga 25 elever. Utmaningen är främst lokaler till de klasser som är i stort behov av grupprum och när förskoleklassen innehåller många elever. I övrigt när det gäller lokaler så bedöms personalens arbetsrum för små och för få. Matsalen upplevs trång så det är svårt att få till ett lunchschema som blir bra för eleverna.

Forsdalaskolan

Prognosen visar på ett bibehållet elevantal under perioden fram till 2026. På Forsdala har en tillbyggnad gjorts och in äldre delen finns bra utrymmen.

Skolan har flera stora klassrum vilket gör att det finns utrymme för ett antal större klasser. Möjligheten att ta in fler klasser på skolan finns och om man gör förändringar av lokalerna och exempelvis gör om några speciallokaler till klassrum.

Rusksele skola

Prognosen visar på ett bibehållet elevantal under perioden fram till 2026.

I och med att det totala elevantalet är så litet så kan små förändringar snabbt påverka elevantalet och planeringsförutsättningarna.

Skolan har ett litet klassrum och det finns bra grupputrymmen. Skolan har gott om plats för fler elever än vad som finns i dagsläget.

Kristinebergsskolan

Prognosen visar på ett bibehållet eller svagt minskande elevantal under perioden fram till 2026. I och med att det totala elevantalet är så litet så kan små förändringar snabbt påverka elevantalet och planeringsförutsättningarna.

Skolan har ett litet klassrum och det finns bra grupputrymmen. Skolan har gott om plats för fler elever än vad som finns i dagsläget.

Umgransele skola

Prognosen visar på ett bibehållet elevantal under perioden fram till 2026. I och med att det totala elevantalet är så litet så kan små förändringar snabbt påverka elevantalet och planeringsförutsättningarna.

Skolans lokaler är slitna men utrymmena är väl tilltagna och fungerar bra för skola och förskoleklass, fler elever skulle kunna rymmas i lokalerna.

Knaftenskolan

Prognosen visar på ett bibehållet eller svagt ökande elevantal under perioden fram till 2026. Skolans lokaler är slitna men utrymmena är väl tilltagna och fungerar bra för skola och förskoleklass, fler elever skulle kunna rymmas i lokalerna.

Förskoleklass och åk 1-3 har tillgång till ett klassrum var, dessa rum ligger intill varandra. Till detta finns även ett antal grupprum.

Södermalmsskolan

Prognosen visar på ett bibehållet elevantal under perioden fram till 2026. Vårdnadshavare från andra upptagningsområden har historiskt valt att placera sina barn på Södermalm och om trenden fortsätter kan det påverka det totala elevantalet.

Skolan upplevs trångbodd, elevgrupperna ryms i dagsläget men det finns brister i tillgången till grupprum och speciallokaler. Lokaler för fritidshemmet är också en brist då denna delas med förskoleklass. Skolans matsal och idrottshall ligger dåligt placerade i och med att eleverna måste transportera sig utomhus, dels sker detta över en väg och det är också personalkrävande med elever som behöver hjälp med transporten.

Finnbacksskolan år 7-9

Prognosen visar på ett ökat elevantal de kommande åren.

Finnbacksskolan består av två huskroppar, Blåskolan och Grubbskolan. Eleverna på Finnbacksskolan schemaläggs i hemklassrum för undervisning i kärnämnen. Under de kommande åren kommer elevantalet på Finnbacksskolan att öka och antalet klasser blir fler. Justeringar av lokalerna görs för att rymma alla klasser samt för tillgång till speciallokaler. Utmaningar med speciallokaler för slöjd, bild och musik, framför allt för att få till schemaläggningen. I Grubbskolan finns också behov av renovering av ventilation. Den allmänna beredningen har efter samråd med för- och grundskolans ledningsgrupp valt att koncentrera sig på låg- och mellanstadiets utmaningar varför Finnbacksskolans utmaningar inte kommer att presenteras närmare i den här utredningen.

Ekonomi

Med en total kostnad på 114 300 kr/elev för grundskola (källa: Skolverket 2018) placerar sig Lycksele i mitten av skalan av landets kommuner. För förskola är kostnaden 143 291 kr/barn vilket är en något lägre kostnad än genomsnittet av Sveriges kommuner. Dock ska siffrorna analyseras med viss försiktighet eftersom det kan ske ganska stora variationer från år till år.

Precis som andra kommunala nämnders ekonomiska ramar fastställs Utbildningsnämndens ekonomiska ramar av kommunfullmäktige. Vilka ramar som kan tilldelas bygger på fördelningspolitik och aktuella prioriteringar. I den processen tas bland annat hänsyn till aktuell struktur, antal barn och elever, ekonomiska och demografiska prognoser, komparativa analyser med jämförbara kommuner samt givetvis andra kommunala nämnders behov och önskemål.

Utbildningsnämndens tilldelade ekonomiska ramar fördelas därefter utifrån nämndens resursfördelningssystem. Resursfördelningssystemet utgår i grunden från en förutbestämd storlek på en barn- eller elevgrupp och hur mycket lärar- eller personaltjänst som krävs för att täcka den garanterade undervisningstiden för barn- eller elevgruppen. Att resursen förändras med ålder på eleverna beror på att den i lag garanterade undervisningstiden ökar från lågstadiet till mellanstadiet och från mellanstadiet till högstadiet.

Som en följd av att barn- och elevgrupperna i landsbygdsskolorna över tid blivit så små att det inte går att få ut tillräckligt med resurs för att klara den garanterade undervisningstiden har en miniresurs inrättats. Den ekonomiska strukturen, som den ser ut idag, innebär i praktiken att barn och elever utanför tätorten får betydligt större resurs per individ än barn och elever i tätortsskolorna får.

Ett beslut om framtida skolstruktur ska framförallt vila på möjligheter att förse *alla* barn och unga inom Lycksele kommun med *kvalitativ och likvärdig utbildning*. Utredningen kommer inte att närmare beröra de ekonomiska aspekterna av skolstrukturen. Det främsta skälet till detta är att det inte är vägledande för beslutet.

Skolskjuts

I dagsläget hanteras skolskjuts av Myndighetsnämnden, alltså helt fristående från Utbildningsnämnden. Beslut om färd sätt till- och från skolan bygger på bedömning om barnets eller elevens möjligheter att på ett säkert, ekonomiskt- och socialt hållbart sätt kunna transportera sig. Finns linjelagd kollektivtrafik med säker av- och påstigningszon inom två kilometers avstånd från hemmet hänvisas till denna fråga och med att eleven går i fjärde klass. Nästan oavsett var i kommunen man bor idag kan man som grundskoleelev ta sig till och från sin skola på mindre än 45 minuter. I en jämförelse med storstadsregioner, samt med flera av grannkommunerna, är detta ett relativt kort avstånd – i tid räknat.

Kommentar till aktuell skolstruktur

En analys av skolstrukturen har gjorts nedan i en SWOT-analys. Några frågor är dock värda att nämna särskilt utifrån beskrivningarna ovan.

Antalet barn/personal är relativt jämnt fördelat mellan förskolorna. Det finns ingen förskoleavdelning som är riktigt liten, d.v.s. med färre än 8 barn. Förskolorna i Lycksele har en god geografisk spridning.

Om man bortser från behov av renoveringar samt justeringar av skollokaler för tillgänglighet och en mer gynnsam pedagogisk situation så finns inga omedelbara problem med att rymma kommunens barn och elever i förskola och grundskola även om justeringar av skolstrukturen görs och enskilda mindre skolor försvinner.

Elevantalet i Knaftens skola, Kristinebergsskolan, Rusksele skola samt Umgransele skola är lågt. Framskrivningarna visar inte på någon större förändring av det redan låga elevantalet även om man kan skönja en viss ökning under de närmaste åren. Det är dock mycket vanskligt att uttala sig om elevunderlaget på längre sikt eftersom variationerna över tid blir större ju mindre befolkningsunderlaget är. Lärartätheten, d.v.s. antalet elever per lärare är väsentligt högre på de mindre skolenheterna. Det låga elevantalet, i kombination med skollagens alltmer skärpta krav, ger utmanande planeringsförutsättningar. Avsaknad av speciallokaler, tillgång till lärarresurs, särskilt stöd och elevhälsa är exempel på utmaningar som är svåra att överkomma.

Skolstrukturen i tätorten är i stora drag ändamålsenlig i förhållande till var eleverna bor i tätorten.

Andelen behöriga lärare har minskat gradvis under de senaste åren och det finns betydande svårigheter att besätta lediga tjänster med utbildad personal. Lycksele har, som många andra kommuner i landet, en generell utmaning med att hitta och anställa utbildade förskollärare, lärare och annan personal i skolan och extra svårt är det att rekrytera till de små enheterna utanför tätorten.

Förskollärare i förskolan: 41,25 tjänster av totalt c:a 153,9 tjänster = 27%

Legitimerade lärare av antalet anställda lärare (exklusive modersmållärare): 91 av 134 anställda = 68%

Olika försök har gjorts för att både på kort och lång sikt bemanna skolorna utanför tätorten, det har handlat om erbjudande om lönetillägg men också att från arbetsgivarhåll beordra personal till vissa tjänster. Oavsett vilka vägar man valt har det varit mycket svårt att hitta långsiktigt hållbara personallösningar för dessa skolor. Skolchef och rektorer lyfter fram bristen på behöriga lärare som det största hotet mot en bra och likvärdig förskola och skola i Lycksele kommun.

Den ekonomiska strukturen, som den ser ut idag, innebär i praktiken att barn och elever utanför tätorten får betydligt större resurs per individ än barn och elever i tätortsskolorna får. Däremot har organisationen stora svårigheter att tillgodose samtliga aspekter av det som skolan enligt lag ska erbjuda alla elever utanför tätorten. Sammanfattningsvis kan konstateras nuvarande struktur innebär att barn och elever utanför tätorten får en dyrare utbildning än barn och elever i tätortsskolorna samtidigt som det är tveksamt om de kvalitativa aspekterna i utbildningen uppfylls för barn och elever utanför tätorten.

Analys av nuvarande skolstruktur, styrkor, svagheter, hot, utmaningar (SWOT)

Styrkor (interna)

- ✓ Skola nära bostaden i stora delar av kommunen.
- ✓ Generellt är medborgarna nöjda med skolstrukturen.
- ✓ Jämförbara resultat i skolorna, svårt att se generella trender i resultaten där skolor sticker ut positivt eller negativt.
- ✓ Inga akuta problem med lokaler för skola.
- ✓ Inarbetad skolstruktur.

Svagheter (interna)

- ✓ Svårigheter att personalplanera inom ramen för nuvarande organisation.
- ✓ Svårigheter med timplan och schema som innebär behov av speciallokaler och lärarkompetenser. Med flera små enheter är detta svårt att tillgodose.
- ✓ Generellt svårt att bemanna skolorna utanför tätorten.
- ✓ Svårigheter ge alla skolenheter och elever samma möjligheter till särskilt stöd och elevhälsa.
- ✓ Barn och elever från upptagningsområden utanför tätorten väljer ibland förskolor och skolor i Lycksele tätort.
- ✓ Ej optimal skolstruktur ur ett ekonomiskt perspektiv, de små enheterna är svåra att försvara ur ett ekonomiskt perspektiv.
- ✓ På kort och lång sikt en utmaning med att prioritera renoveringar skolor och lokaler med många och små enheter.
- ✓ Flera ensamarbetande förskollärare och lärare. Personalens arbetsmiljö och möjligheter till kollegialt lärande och närvarande ledarskap är på många enheter en svaghet.

Hot (externa)

- ✓ Stor och ökande lärarbrist. Allt svårare att rekrytera lärare och bibehålla en hög nivå av behörighet.
- ✓ Vikande och över tid varierande elevunderlag.
- ✓ Allt skarpare krav på huvudmannen inom ramen för skollag och läroplan gör det alltmer svårt att bibehålla små skolenheter – oavsett var i landet man befinner sig.

Utmaningar (externa)

- ✓ Hypotesen om skolans koppling till bygdens/byns överlevnad och utveckling.
- ✓ Möjligheterna att bo och arbeta i hela kommunen.
- ✓ Regleringarna för fjärrundervisning.

Tidigare beslut på området i Lycksele kommun

I närtid har beslut om skolstrukturen i Lycksele fattats i kommunen 2016. Bakgrunden till att frågan aktualiserades 2016 var ett beslut i Kommunfullmäktige 2015-06-22 om att fastställa en särskild handlingsplan för en ekonomi i balans och som en del i detta se över skolans kostnader och organisation. Nedan redogörs för ärendegången samt en avslutande kommentar kring hanteringen 2015/2016 och kopplingen till den här utredningen och de förslag som presenteras i densamma.

Utbildningsnämnden fattade 2016-02-25 beslut i frågan, underlag till beslutet hade fattats med stöd i flera utredningar från såväl Lycksele kommun som extern konsult.

Utbildningsnämnden rekommenderar att Kommunstyrelsen utreder och lämnar förslag till kommunfullmäktige att besluta om ett minsta elevantal för att undervisning ska bedrivas i kommunens skolor.

Utbildningsnämnden rekommenderar Kommunfullmäktige att besluta att Rusksele skola (som nu är vilande) avslutas och elever fortsättningsvis i första hand hänvisas till Furuviksskolan.

Utbildningsnämnden rekommenderar Kommunfullmäktige att Utbildningsnämnden ges i uppdrag att under läsåret 2016/2017 utreda förutsättningar och behov av ökat öppethållande vid förskolan i Kristineberg samt möjligheter till skolgång i Malå för elever i åk 1-3 inom Kristinebergsskolans upptagningsområde. Utbildningsnämnden kan utifrån denna utredning senare besluta om Kristinebergs skola behålls eller avslutas.

I enlighet med Kommunfullmäktiges beslut 2015-06-22 § 73 samt revidering 2016-02-29 § 12 beslutar Utbildningsnämnden att rekommendera kommunfullmäktige att Umgransele skola avslutas och elever i årskurs 1-6 flyttas till Norrängsskolan under 2016.

I enlighet med Kommunfullmäktiges beslut från 2015-06-22 § 73 samt revidering 2016-02-29 § 12 beslutar Utbildningsnämnden att rekommendera kommunfullmäktige att Knaftens skola avslutas och elever i årskurs 1-6 flyttar till Forsdalaskolan under 2016.

Utbildningsnämnden rekommenderar kommunstyrelsen att tillsammans med kommunala samverkansorgan verka för att lärarutbildning etableras med syfte att underlätta rekrytering till Västerbottens inland.

Kommunstyrelsen föreslog 2016-06-07 kommunfullmäktige att besluta:

Kommunfullmäktige beslutar att Rusksele skola (som nu är vilande) avslutas och elever fortsättningsvis i första hand hänvisas till Furuviksskolan.

Kommunfullmäktige överlåter till Utbildningsnämnden att efter utredning av förutsättningar och behov av ökat öppethållande vid förskolan i Kristineberg samt möjligheter till skolgång i Malå för elever i åk 1-3 inom Kristinebergsskolans upptagningsområde besluta om Kristinebergs skola behålls eller avslutas.

I enlighet med Kommunfullmäktiges beslut 2015-06-22 § 73 samt revidering 2016-02-29 § 12 beslutar kommunfullmäktige att Umgransele skola avslutas och elever i årskurs 1-6 flyttas till Norrängsskolan under 2016.

I enlighet med Kommunfullmäktiges beslut från 2015-06-22 § 73 samt revidering 2016-02-29 § 12 beslutar kommunfullmäktige att Knaftens skola avslutas och elever i årskurs 1-6 flyttar till Forsdalaskolan under 2016.

Kommunfullmäktige beslutar inrätta ett Landsbygdsråd och uppdrar till kommunchefen att ta fram ett förslag till arbetsordningen för rådet. Fullmäktige återkommer till ärendet för fastställande av arbetsordning vid fullmäktiges sammanträde den 31 oktober 2016.

Kommunfullmäktige beslutade 2016-06-27 att återremittera ärendet till Utbildningsnämnden med ett uppdrag att återkomma med nytt förslag om skolororganisation.

Utbildningsnämnden har 2016-09-15 beslutade:

Utbildningsnämnden lägger ner Rusksele skola enligt fullmäktiges beslut om ekonomi i balans. Förskoleverksamhet och förskoleklass kvarstår.

Kristinebergs skola kvarstår då det inte medför någon vinst med en nedläggning, varken ekonomiskt eller pedagogiskt.

Skolorna i Umgransele och Knaften blir oförändrade.

Lärare som är utbildade i den direkta pedagogiska verksamheten i hela kommunen nyttjas utifrån behov.

Utbildningsnämnden ger i uppdrag till rektorer att förstärka med övrig befintlig personal som extraresurser i skolan, klassrummet och på rasterna, liknande gamla tidens skolvårdar.

Rektorerna ska ta fram en utbildningsplan för att möta kommande rekryteringsbehov, både de som avser grund liksom vidareutbildning. Planen ska också visa på vilket sätt kommunen som arbetsgivare finner lösningar att använda lärare som gått i pension.

Kommunstyrelsen beslutade 2016-10-11 § 113 föreslå fullmäktige:

Kommunfullmäktige lägger ner Rusksele skola enligt fullmäktiges beslut om ekonomi i balans.

Förskoleverksamhet och förskoleklass kvarstår.

Kristinebergs skola kvarstår då det inte medför någon vinst med en nedläggning, varken ekonomiskt eller pedagogiskt.

Skolorna i Umgransele och Knaften blir oförändrade.

Lärare som är utbildade i den direkta pedagogiska verksamheten i hela kommunen nyttjas utifrån behov.

Kommunfullmäktige beslutade 2016-10-30 §97

Kommunfullmäktige beslutar att grundskoleorganisationen snarast ska genomföra en översyn på kommunens samlade lärarkompetens och se över fördelningen av kompetensen.

Kommunfullmäktige beslutar, utifrån presenterat elevunderlag, att kommunens tio grundskolor blir kvar fram till läsåret 2020/2021 då en ny bedömning görs.

Kommunfullmäktige gör en omfördelning till utbildningsnämndens budgetram för att säkerställa att de eventuella kostnader som mindre skolenheter på landsbygden genererar inte ska belasta större skolenheter för att undvika att de på det sättet ställs emot varandra.

Kommunfullmäktige beslutar om ett minsta elevantal om 9 stycken i årskurs 1-3 respektive årskurs 4-6 som ska gälla som miniminivå över tid, det vill säga två läsår, där ett mindre antal elever ett år kan vägas upp av ett högre antal nästa år. En dialog bör kontinuerligt föras med föräldrar.

Kommunstyrelsen ska tillsammans med kommunala samverkansorgan verka för att en lärarutbildning etableras i kommunen med syfte att underlätta rekrytering av lärare till Västerbottens inland.

Kommentar till beslutet 2016

Trots omfattande underlag kring de negativa ekonomiska och pedagogiska konsekvenserna som följd av att bevara skolstrukturen intakt fattade Kommunfullmäktige beslut om detta. Beslutet innebar att långsiktig planering och uthållighet försvårades, för att inte säga omöjliggjordes, utifrån de ekonomiska ramverk som Utbildningsnämnden tilldelats av Kommunfullmäktige. Det togs fram ett omfattande underlag men med svagt fokus på skolans faktiska förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Kompletteringarna av underlaget som gjordes längs vägen, bland annat med extern konsult, gjorde snarare underlagets koppling till skolans uppdrag svagare. Beslutet var därtill mycket svårtolkat för förvaltningsorganisationen vilket lett till irritation både internt inom organisationen och bland föräldrar och vårdnadshavare.

Utvecklingen i skolan sedan 2015/2016 har fortsatt i en riktning som gör nuvarande skolstruktur än mer svår att hantera. Förändringar i läroplan och timplan komplicerar ytterligare för små skolenheter och lärarbristen är idag än mer markant vilket tydligt visar sig i behörigheten totalt i för- och grundskolan i Lycksele kommun.

Kompetensförsörjning till skolan

Lärarytlegitimation

Legitimationssystemet för lärare och förskollärare infördes från och med 1 december 2013. Legitimation för lärare och förskollärare infördes i flera steg, men från och med den 1 juli år 2015 gäller kravet på legitimation för förskollärare och lärare fullt ut. Kopplat till lärarytlegitimationen finns behörighetsregler som beskriver vad som krävs för att en lärare ska få undervisa i en viss skolform, årskurs och ämne. Detta regleras i en förordning (2011:326) i vardagligt tal kallad behörighetsförordningen. I grundskolan F-3 gäller kravet på lärarytbehörighet för 15 ämnen. I grundskolan 4-6 gäller kravet på lärarytbehörighet för 17-19 ämnen beroende på hur många moderna språk som väljs, sannolikt i de flesta fall 1-3 moderna språk. I grundskolan 4-9 gäller kravet på lärarytbehörighet för 17-19 ämnen beroende på hur många moderna språk som väljs, sannolikt i de flesta fall 1-3 moderna språk.

Det är huvudmannens ansvar att organisera verksamheten så att alla elever undervisas av en behörig lärare.

Behörighet Lycksele

Förskollärare i förskolan: 41,25 tjänster av totalt c:a 153,9 tjänster = 27%
Legitimerade lärare av antalet anställda lärare (exklusive modersmållärare), 91 av 134 anställda = 68%

Behörigheten har minskat gradvis under de senaste åren och det finns betydande svårigheter att besätta lediga tjänster med utbildad personal.

Svårigheterna att rekrytera utbildade förskollärare och lärare

Stora ansträngningar görs för att rekrytera behörig personal till kommunens skolor och förskolor. Det görs också stora ansträngningar med att internt i kommunen planera för att all undervisning ska ske av behöriga lärare. För att bedriva en kvalitativ och likvärdig undervisning och för att se till att utbildade lärare undervisar eleverna görs stora insatser med organisationen i skolorna.

Underlag från medborgardialoger

Allmänna beredningen har i sitt uppdrag att utforma en landsbygdsstrategi samt utreda ny skolorganisation genomfört medborgardialoger under perioden augusti - november 2019. Allmänna beredningen har inledningsvis lyft ett förslag till landsbygdsstrategi, men efter ett första dialogmöte väddes även det nya uppdraget att utreda skolorganisation in i medborgardialogen.

Dialogmötena har haft följande ordning:

Örträsk - SWOT-analys av landsbygdsstrategins utkast

Kristineberg - Dialogfrågor: landsbygdsstrategi och skolorganisation

Rusksele - Dialogfrågor: landsbygdsstrategi och skolorganisation

Kattisavan - Dialogfrågor: landsbygdsstrategi och skolorganisation

Bratten - Dialogfrågor: landsbygdsstrategi och skolorganisation

Umgransele - Dialogfrågor: skolorganisation

Knaften - Dialogfrågor: skolorganisation

Lycksele - SWOT-analys av skolorganisation

Deltagarantalet från allmänheten har varierat mellan ett tjugotal och noll. I Kattisavan deltog ingen från allmänheten. De sista tre mötena lades till för att förstärka dialogen om skolorganisationen.

Dialogen har skett uppdelat i mindre grupper.

Förskolans och skolans betydelse för orten

Skolan och förskolan på orten upplevs av de boende som deltagit i medborgardialogerna som mycket viktig. Skolan upplevs den vara en källa till trygghet för både barn och föräldrar. Enligt deltagarna ger den lokala skolan barnen bland annat trygga resor till och från skolan, närmare relation till lärare och närmare kontakt med klasskamrater.

Den lokala skolan upplevs också vara viktig för att skapa en attraktiv bygd. I alla dialoger på orter med skola uttrycks upplevelsen att skolan och förskolan har stor betydelse när människor väljer att flytta till orten. Framför allt framkommer närheten till skolan som en viktig faktor för både trygghet och attraktivitet. Skolan förväntas göra byn mer levande och samtidigt skydda barn från risker i trafiken och otrygga skolmiljöer, såsom stora skolor med många elever/lärare kan upplevas medföra. I flera dialoger lyfts att små skolor ger större närhet mellan barn och läraren. På fyra orter lyfts skolans möjlighet till att stärka lokal samordning och lokalt företagande. Dels framhävs att skolans närhet möjliggör lokalt företagande i det att de boende inte behöver resa till och från Lycksele för lämning/hämtning, dels framhävs skolans möjlighet att interagera med andra lokala näringar på orten. I Kristineberg lyfts skolans interaktion med bland annat badhus och taxiverksamhet upp.

Undervisningens kvalitet

Rörande kvalitet på undervisningen diskuteras på alla orter frågan om behovet av behöriga lärare. På flera orter betonas andra värden än själva behörigheten som viktiga. I huvudsak beskrivs en upplevd *reell kvalitet* i form av personlig lämplighet, attityd, kompetens och relation till barnen. På en ort lyfts istället behörigheten fram som viktig.

På flera orter diskuteras också frågan hur man kan locka behöriga lärare eller stödja obehöriga, genom mentorskap.

Sammantaget framkommer att kvaliteten på undervisningen anses viktig för alla som deltagit, men hur kvaliteten bäst gestaltas varierar mellan olika grupper och olika orter.

En annan fråga som ofta förknippas med kvalitet är antalet barn per klass. I flera grupper på flera orter beskrivs små klasser som bra för de yngsta barnens trygghet. I små klasser blir relationen med läraren bättre och barnen blir sedda. I en grupp ansågs det att små barngrupper kan motverka mycket mobbning och orättvisa bland barnen. Samtidigt uttrycks hur barn också kan behöva större klasser för att tillgodose pedagogiska och sociala behov.

Relation stad - landsbygd

Relationen mellan landsbygd och tätort lyfts fram och problematiseras. Två orter med skola uttrycker frustration över en upplevd dragningskraft mot tätorten, de lyfter fram synpunkter på upptagningsområdenas indelning och regler för skolskjuts där bägge upplevs styra barnen mot skolorna i tätorten.

Ny skolstruktur

Allmänna beredningen vill framhålla att det rimligen inte bör finnas andra vägande skäl för beslut om ny skolstruktur än de som redovisas nedan. Det finns givetvis andra faktorer än Skollagens krav och riktlinjer att ta hänsyn till inför beslutet men de tyngst vägande argumenten bedöms likväl vara Skollagens krav samt alla barns rätt till likvärdig utbildning. Andra faktorer såsom den upplevda "rätten" till landsbygdsskolor saknar stöd i såväl forskning som lagstiftning. Argumentet är dessutom svårt att motivera ur ett ekonomisk långsiktigt perspektiv.

En väsentlig skillnad mot tidigare beslut på området och tidigare utredningar i Lycksele kommun är det faktum att det är en stor brist på utbildade lärare och det finns heller inget som tyder på att detta kommer att förändras inom överskådlig tid. Detta gör att Lycksele kommun, liksom andra kommuner, måste se över helheten i sin skolstruktur.

Vägande skäl för beslut om ny skolstruktur

1. Skollagens krav på huvudmannen.
2. Elevers rättighet till likvärdig utbildning.
3. Undervisning ska ske av behöriga lärare och Lycksele kommun måste i och med lärarbristen optimera planeringsförutsättningarna för detta.
4. Långsiktig ekonomisk hållbarhet.

Konsekvenser

Elevperspektivet

Ur ett elevperspektiv bedöms elever från avvecklade små skolenheter och som övergår till skolor i Lycksele tätort få en bättre möjlighet till bra skola och lärmiljö. En liten skola kan för många vårdnadshavare och elever upplevas som en trygghet men ur ett helhetsperspektiv kopplat till möjligheterna till likvärdig utbildning för alla kommunens barn bedöms avveckling av små skolenheter vara övervägande positiv. Upplevelsen hos enskilda vårdnadshavare och elever ska givetvis respekteras och innebär inte ett ifrågasättande av nuvarande kvalitet på skolorna, dock handlar det om möjligheterna att på kort och lång sikt erbjuda bra skola och lärmiljöer för *alla* barn i Lycksele kommun. I dialogmöten har det lyfts fram hur små undervisningsgrupper, som de som finns på små skolenheter, är positiva för barns lärande och trygghet. Den upplevelsen hos vårdnadshavare, barn och elever ska respekteras men ur ett helhetsperspektiv där man sätter likvärdig utbildning för *alla* barn i Lyckseles kommun i fokus är detta sannolikt inte ett gångbart resonemang. För elever som redan går i de skolor till vilka elever från avvecklade skolor flyttas till bedöms flytten inte på något sätt få negativa effekter.

Vid stipulerad avveckling av en liten skolenhet innebär det att elever i berörd skola kommer att få byta skola, det kan upplevas som negativt för såväl elever som vårdnadshavare. Av erfarenhet kan sägas att denna upplevelse oftast kompenseras med bevisat bättre möjligheter till en bra skola och lärmiljö.

Restid till- och från skolan

Med en förändrad struktur kan enskilda individer få ett längre pendlingsavstånd, uppemot en timme enkel väg. För elever i framförallt lågstadiet är det givetvis inte optimalt med sådana pendlingsavstånd.

- ✓ Sträckan Knaften – Lycksele tätort tar ca 20 minuter med buss.
- ✓ Sträckan Kristineberg – Malå tätort tar ca 35 minuter
- ✓ Sträckan Rusksele – Lycksele tätort tar ca 40 minuter med buss.
- ✓ Sträckan Umgransele – Lycksele tätort tar ca 30 minuter med buss.

Det finns elever som bor längre bort från Lycksele tätort än dessa orter och som får längre restid vid en stipulerad avveckling av liten skolenhet, dock kvarstår bedömningen att ingen elev får mer än 60 minuters restid till skolan.

Då det gäller väntan mellan skoldagens slut och skolskjutsens avfärd måste kommunen fortsätta att sträva efter en så effektiv samordning som möjligt mellan skolornas ramschman och linjetrafikens tidtabeller, för att därigenom minimera väntetiderna. Givetvis måste också trafiksäkerhetsaspekter ses över i den mån en ny struktur innebär nya av- och påstigningsplatser.

Vårdnadshavare

Vissa vårdnadshavare kan uppleva det som en försämring om deras barn får byta skola och får längre till den nya skolan samt lämnar kända sociala strukturer. Vårdnadshavare kan också uppleva att det blir sämre för familjen då eleverna går på en skola längre från hemmet.

Det bör däremot också lyftas fram att det finns vårdnadshavare som kan uppleva förändringen som positiv då de nu naturligt kan ha sina barn i skolor i tätorten och detta inte innebär ett medvetet val. Vid placering av barn- och elevgrupper krävs lyhördhet från skolorganisationen för att på bästa sätt svara upp till vårdnadshavares och elevers önskemål.

Skollagens krav

En förtätning skulle otvivelaktigt medföra förbättrade möjligheter för Lycksele kommun att uppfylla skollagens krav på behöriga lärare och elevers rättigheter till likvärdig utbildning.

Kvarvarande skolor

Om små skolenheter avvecklas skulle det ökade elevantalet på kvarvarande skolor klaras av inom befintliga lokaler och grupper i kommunen. Framskrivningen av elevantalet, skolområdesindelningen samt det fria skolvalet är vägledande för kommunens planering av resurser till befintliga skolor. En avveckling av en eller flera små skolenheter påverkar inte skolornas upptagningsområde i stort men upptagningsområdena i sig kan behöva justeras av andra skäl, såsom var inom tätorten som störst barnkullar finns under vissa år.

Personal

Vid avveckling av små skolenheter kommer viss omflyttning av personal att behöva ske. Förtätningen av strukturen skulle dock ge bättre möjlighet att planera för behöriga lärare till alla elever. Det bör lyftas fram att det under de senaste åren varit mycket svårt att bemanna de små skolenheterna samt att rörligheten för personal mellan skolor i tätorten mellan läsåren vida överstiger rörligheten mellan eller till de små skolenheterna.

Ekonomi

En avveckling av en eller flera små skolenheter ger klart förbättrade möjligheter att klara budget i och med förbättrade planeringsförutsättningar totalt genom att skolenheter som innebär hög lärartäthet per elev avvecklas. Som beskrivits ovan är de ekonomiska aspekterna underordnade andra aspekter. Dock bör det förtydligas att den ekonomiska strukturen, som den ser ut idag, i praktiken innebär att barn och elever utanför tätorten får betydligt större resurs per individ än barn och elever i tätortsskolorna får eftersom skolorna utanför tätort kräver fysisk närvaro av minst en lärare trots att elevantalet kanske bara motiverar "en halv" eller "en tredjedels" person. Däremot har organisationen stora svårigheter att tillgodose samtliga aspekter av det som skolan enligt skollagen ska erbjuda alla elever utanför tätorten. Sammanfattningsvis kan konstateras nuvarande struktur innebär att barn och elever utanför tätorten får en dyrare utbildning per capita än barn och elever i tätortsskolorna samtidigt som det finns frågetecken kring det kvalitativa innehållet i lärmiljön och skapandet av en utvecklande social miljö.

I syfte att korta ner tiden för transporter till- och från skolan kan nyttjandet av skolskjutsar med bil eller minibuss komma att behöva utökas med ökade kostnader som följd. Det för närvarande vanskligt att beräkna en exakt kostnadsökning för detta eftersom det i vissa fall rör sig om elever som får plats i redan existerande skolskjuts med ingen tillkommande kostnad som följd men det finns också exempel på när annat fordon än existerande behöver nyttjas för att rymma tillkommande elever och det finns en risk att vissa enstaka busslinjer blir överfulla mellan sista hållplats före avstigning vid skolområdet och skolområdet. Det sistnämnda bör kunna kompenseras genom dialog med Länstrafiken som beställer om samordnar linjetrafik men någon sådan kontakt har ännu inte tagits.

Avvecklade skollokaler

Kostnader för lokaler beräknas kvarstå i och med att förskolan föreslås bibehålls. Dock kan dessa kostnader på sikt minskas och anpassas till den lokalyta som nyttjas.

Land-stad

Det finns en uppenbar risk att avveckling av små skolenheter, som huvudsakligen baseras på att följa skollagen och tillgodose elevers rättigheter, inte alls kommer att upplevas som relevanta av många på de orter där skolan avvecklas. Skolan som nav i byn är ett resonemang som vuxit sig starkt, ofta kopplad till rörelsen "låt hela Sverige leva". Detta stärks dessutom av de åsikter som framförts vid medborgardialoger. I förlängning av resonemanget ovan finns en risk att framtida beslut ses som orättvist kopplat till Lycksele kommuns ansvar för hela kommunens livskraft och överlevnad samt möjligheten att bo och försörja sig i hela kommunen.

Det finns stor risk för att avveckling av små skolenheter späder på motsättningen mellan land och stad i kommunen och att detta tillåts påverka framtida beslut om kommunens skolstruktur. Det måste påpekas att utredningen tar i beaktande dessa åsikter men att andra faktorer väger tyngre i bedömningen om vad som är det bästa för kommunen i stort.

Förskola

Oavsett om små skolenheter avvecklas eller inte bör förskolestrukturen behållas intakt. Därmed bedöms inte förskolan påverkas varken positivt eller negativt av framtida beslut om skolorganisation för låg- och mellanstadiet.